

Rafał Kowalczyk

ROSYJSKIE
SŁOWNICTWO TEATRALNE
W PORÓWNANIU Z POLSKIM

Wrocław 2005
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Treść

Wstęp	11
1. Przedmiot, zakres i cele badań	11
2. Stan badań nad rosyjskim i polskim słownictwem teatralnym	13
3. Teatralne kompendia słownikowo-encyklopedyczne	18
4. Układ pracy	21
 Rozdział I. Charakterystyka ogólna rosyjskiego słownictwa teatralnego w porównaniu z polskim	23
Uwagi wstępne	23
1. Charakterystyka formalnogramatyczna nazw teatralnych	24
1.1. Podział nazw teatralnych według liczby ich komponentów	24
1.2. Podział nazw teatralnych według kategorii części mowy	29
2. Charakterystyka formalnoznaczeniowa nazw teatralnych	30
2.1. Podział nazw teatralnych według liczby ich znaczeń	30
2.2. Podział nazw teatralnych według relacji znaczeniowych między nimi	31
 Rozdział II. Pochodzenie rosyjskiego słownictwa teatralnego w porównaniu z polskim ...	34
Uwagi wstępne	34
1. Nazwy rodzime	35
2. Zapożyczenia leksykalne	37
2.1. Co to jest zapożyczenie?	38
2.2. Międzynarodowy charakter słownictwa teatralnego	39
2.3. Trudności związane z ustaleniem pochodzenia obcych nazw teatralnych	39
2.4. Zapożyczenia francuskie	40
2.4.1. Prosty kontakt zapożyczenia z języka francuskiego	41
2.4.2. Język francuski jako ogniwo pośrednie zapożyczenia	43
2.5. Zapożyczenia niemieckie	46
2.6. Zapożyczenia angielskie	47
2.7. Zapożyczenia włoskie	48
2.8. Zapożyczenia polskie w rosyjskim słownictwie teatralnym	49
2.9. Zapożyczenia rosyjskie w polskim słownictwie teatralnym	50
2.10. Zapożyczenia łacińskie	50
3. Kalki teatralne	51
4. Neogrecyzmy-internacjonalizmy	52
 Rozdział III. Charakterystyka słowotwórcza rosyjskiego słownictwa teatralnego w porównaniu z polskim	54
Uwagi wstępne	54
Charakterystyka słowotwórcza nazw teatralnych	55
1. Derywaty rzeczownikowe	55
1.1. Rzeczowniki proste	55
1.1.1. Rzeczowniki sufiksalne	55
1.1.1.1. Rzeczowniki odczasownikowe (dewerbalne, <i>deverbativa</i>)	56
1.1.1.1.1. Nazwy czynności, procesów i stanów (<i>nomina actionis</i>)	56

1.1.1.1.2. Nazwy męskich wykonawców czynności (<i>nomina agentis</i>)	59
1.1.1.2. Rzeczowniki odrzeczownikowe (desubstantywne, <i>desubstantiva</i>)	60
1.1.1.2.1. Nazwy męskie mające odniesienie do przedmiotu działania	60
1.1.1.2.2. Nazwy żeńskie (<i>feminativa</i>) od męskich	61
1.1.1.2.3. Nazwy miejsc (<i>nomina loci</i>)	62
1.1.1.3. Rzeczowniki odprzymiotnikowe (deadiektywne, <i>deadiectiva</i>)	63
1.1.1.3.1. Nazwy abstrakcyjnych cech (<i>nomina essendi</i>)	63
1.1.1.3.2. Nazwy nosicieli cech (<i>nomina attributiva</i>)	64
Podsumowanie	65
1.1.2. Rzeczowniki prefiksalne	67
1.1.3. Rzeczowniki substancywizowane	68
1.2. Rzeczowniki o dwóch i więcej bazach słowotwórczych	68
1.2.1. Rzeczowniki złożone (<i>composita</i>)	68
1.2.1.1. Złożenia właściwe	68
1.2.1.1.1. Złożenia nadrzędno-podrzędne (niewspółrzedne)	69
1.2.1.1.1.1. Złożenia niewspółrzedne z nadrzędnym czasownikiem	69
1.2.1.1.1.2. Złożenia niewspółrzedne z nadrzędnym rzeczownikiem	70
1.2.1.1.2. Złożenia współrzedne	71
1.2.1.2. Złożenia jednostronnie motywowane	72
1.2.1.3. Quasi-złożenia	73
Podsumowanie	73
1.2.2. Skrótownice (abrewiatury)	74
2. Derywaty przymiotnikowe	76
2.1. Przymiotniki proste	76
2.1.1. Przymiotniki sufiksalne	76
2.1.2. Przymiotniki prefiksalne	78
2.1.3. Przymiotniki od wyrażen przyimkowych	79
2.2. Przymiotniki złożone	80
2.2.1. Przymiotniki złożone z drugim członem przymiotnikowym	80
2.2.2. Przymiotniki złożone z drugim członem rzeczownikowym	80
Podsumowanie	81
3. Derywaty czasownikowe	81
3.1. Czasowniki sufiksalne	82
3.1.1. Czasowniki odczasownikowe (dewerbalne)	82
3.1.2. Czasowniki odrzeczownikowe (desubstantywne)	83
3.1.3. Czasowniki odprzymiotnikowe (deadiektywne)	83
3.2. Czasowniki prefiksalne	84
3.3. Czasowniki postfiksalne	85
3.4. Czasowniki prefiksально-sufiksálne	86
Podsumowanie	86
4. Derywaty przysłówkowe	87
Rozdział IV. Charakterystyka semantyczna rosyjskiego słownictwa teatralnego w porównaniu z polskim	88
Uwagi wstępne	88
Klasyfikacja znaczeniowa nazw teatralnych	89
1. Nazwy dramatu – jego odmian i części składowych	89
1.1. Nazwy dramatu	89
1.2. Nazwy komedii	91
1.3. Nazwy tragedii	91
1.4. Nazwy części składowych utworu dramatycznego	92
1.5. Nazwy kategorii dramatycznych	92
2. Nazwy autorów dramatycznych i dziedzin ich twórczości	93

2.1. Nazwy ogólne autorów dramatycznych i dziedzin ich twórczości	93
2.2. Nazwy szczegółowe autorów dramatycznych i dziedzin ich twórczości	93
3. Nazwy pracowników zespołu teatralnego	94
3.1. Nazwy pracowników dyrekcji teatru	94
3.2. Nazwy pracowników zespołu artystycznego teatru	95
3.3. Nazwy pracowników zespołu technicznego i pomocniczego teatru	96
4. Nazwy aktorów	97
4.1. Nazwy ogólne aktorów	97
4.2. Nazwy określające aktorów zależnie od ról, które grywają	97
4.3. Nazwy określające pozycję aktorów w zespole teatralnym	98
4.4. Nazwy określające przynależność aktora do teatru i studenta do szkoły teatralnej oraz aktora jako wychowanka i propagatora metod reżysera	98
4.5. Inne nazwy aktorów	99
5. Nazwy dotyczące realizacji spektaklu	100
5.1. Nazwy dotyczące organizacji przedstawień	100
5.2. Nazwy egzemplarza teatralnego	101
5.3. Nazwy dotyczące obsady	101
5.4. Nazwy roli i jej elementów	102
5.5. Nazwy prób	102
5.6. Nazwy dotyczące pracy aktora nad postacią	103
5.7. Nazwy dotyczące pracy reżysera i inscenizatora	104
5.8. Nazwy dotyczące pracy scenografa	105
6. Nazwy dotyczące recepcji spektaklu	105
6.1. Nazwy spektakli	106
6.2. Nazwy odbiorców teatralnych	108
6.3. Nazwy znawców teatru i dziedzin, jakimi się zajmują	108
7. Nazwy dotyczące techniki teatralnej	109
8. Nazwy dotyczące architektury teatru	110
8.1. Nazwy określające scenę i jej części	111
8.2. Nazwy określające salę widowiskową i inne pomieszczenia dla widzów	111
8.3. Nazwy określające zaplecze techniczne teatru	112
Podsumowanie rezultatów badań	113
Wykaz kwalifikatorów i skrótów	120
Próbny rosyjsko-polski słownik teatralny	125
Bibliografia	135
Резюме	152
Indeks słownictwa teatralnego w języku rosyjskim	154
Indeks słownictwa teatralnego w języku polskim	169
Indeks słownictwa teatralnego w języku francuskim	183
Indeks słownictwa teatralnego w języku włoskim	184
Indeks słownictwa teatralnego w języku hiszpańskim	185
Indeks słownictwa teatralnego w języku angielskim	186
Indeks słownictwa teatralnego w języku niemieckim	187